

Abstrakt

Předkládaná práce je sepsána jako pojednání doprovázející přiložené vědecké publikace. Zabývá se mikrofosilními skupinami ostrakoda a foraminifera z období svrchní křídly České křídové pánve. Konkrétně se zaměřuje na jejich příspěvní pro biostratigrafii a především jejich použitím v rekonstrukci prostředí s využitím moderních paleoekologických přístupů. Úvodem jsou popsány studované mikrofosilní skupiny, jejich ekologie, biogeografie a předchozí výzkum v rámci České křídové pánve. Stručně jsou popsány studované lokality, metodika přípravy vzorků, zachování mikrofosilií a způsob vyhodnocení dat. Získaná data jsou interpretována v kontextu s dalšími dostupnými daty (paleontologickými, geochemickými a litologickými) ze studovaných lokalit.

Na základě ostrakodové fauny je možné studovanou lokalitu Úpohlavy porovnat s popsáním společenstvím ostrakodů z Britských ostrovů. Taxonomická podobnost obou ostrakodových společenstev napovídá o možné komunikaci porovnávaných oblastí. Zjištěná biostratigrafie ostrakodů z lokality Úpohlavy je diskutována s dostupnou literaturou. Práce rozšiřuje známý biostratigrafický rozsah šesti druhů ostrakodů (*Cythereoidea stricta*, *Nemoceratina* (*Pariceratina*) *montuosa*, *Cythereis ornatissima ornatissima*, *Phodeucythere cuneiformis*, *Pterygocythereis robusta* a *Bairdoppilata litorea*) o svrchní turon. Taxonomické změny ve studovaném společenstvu vyjádřeny podle hypotézy PSH (Platycopid Signal Hypothesis) podporují dříve zpracovanou rekonstrukci prostředí na základě makrofauny, kde je předpokládáno ochlazení a přísun boreálních vod v období tzv. Hyphantocerasového eventů.

Studovaný interval vrtu Bch-1 (Běchary) zachycuje sedimentární sled svrchního turonu z centrální části České křídové pánve. Biostratigrafické studium daného intervalu vrtu Bch-1 umožnilo rozlišit dvě bentické foraminiferové biozóny platné pro Českou křídovou pánev: zóna společenstva *Tritaxia tricarinata* a zóna rozsahu *Gaudryinella concina*. Detailní geochemické výsledky ze studovaného vrtu nabízejí výjimečně zachovaný záznam precesní cyklicity popsány na základě poměru prvků Si/Al a interpretovaný jako změny sezonality. Cílem práce bylo zjistit reakci společenstva foraminifer na interpretovanou precesní cyklicitu. Mnohorozměrná statistická analýza rozlišila tři společenstva (tzv. klastry) foraminifer. Alterace statisticky definovaných klastrů má souvislost s výkyvy sezonality, které souvisí s intenzitou srážek, zvýšeným terigenním přínosem, obsahem živin a poklesem salinity. Maxima sezonality korelují s nízkým zastoupením klastru *Lenticulina* sp. – aglutinovaný bentos. V minimech sezonality ve spodní části profilu převažuje klastr *Cibicides* – *Gyroidinoides* – spirální

globulární plankton, ve svrchní pak klastr *Gavelinella* – *Praebulimina* sp.– spirální kýlnatý a biseriální plankton. Změna v zastoupení těchto dvou klastrů je daná pravděpodobně dlouhodobějšími změnami sezonality nebo změnami v přínosu živin. Snížení hojnosti společenstva foraminifer a snížení poměru P/B v sezónních maximech ukazuje na intenzivnější srážky, nárůst přínosu klastik a změny v salinitě v těchto obdobích.

Na lokalitě Svinary, která spadá do terminálního vývoje České křídové pánve, byla na základě společenstva foraminifer stanovena bentická zóna *Stenseoeina granulata* – *Eponides whitei* platná pro koniak České křídové pánve. Společenstvo foraminifer ze studované lokality ukázalo rozdílné životní strategie (K-strategie a r-strategie) planktonních foraminifer. Vysvětlením soužití těchto dvou ekologicky rozdílných skupin planktonu může být rozdílná preference hloubky prostředí ve vodním sloupci, stratifikace vodního sloupce nebo efekt sezonality.